

CODI: 5114 - DRET DE LA INFORMACIÓ

PROFESSOR: JOAQUIM BORRELL I MESTRE
MAGISTRAT

DEPARTAMENT DE DRET
ÀREA DE DRET CONSTITUCIONAL

(Programa elaborat per la Dra. en Drat Professora: Teresa Freixes i Sanjuan).

OBJECTIU DE L'ASSIGNATURA

Introduir els alumnes a l'anàlisi i vocabulari jurídic. Sistematitzar el sistema de fonts del Dret i la Teoria General dels Drets i Llibertats dels Ciutadans.

Analitzar el contingut jurídic de la informació a partir del desenvolupament de l'Article 20 de la Constitució.

TEMARI

I. INTRODUCCIÓ

1. El dret.

El dret i la seva relació amb d'altres ciències socials.
Les normes jurídiques. L'ordenament jurídic. La interpretació jurídica.

2. Les fonts del dret, 1.

La constitució com a norma jurídica. La llei i les seves manifestacions. Les normes amb força de llei. Els tractats internacionals i el dret comunitari.

3. Les fonts del dret, 2.
El reglament. La depuració de l'ordenament jurídic; control de legalitat i control de constitucionalitat. La jurisprudència i les fonts del dret. Les fonts del dret en un Estat compost.

4. El dret i els drets dels ciutadans.
Les posicions doctrinals entorn del concepte jurídic de drets dels ciutadans. Les diferents classificacions dels drets. Les fonts dels drets.

II. TEORIA GENERAL

5. L'evolució històrica del reconeixement.

Els precedents. Els drets en el liberalisme clàssic. Els drets en el primer constitucionalisme democràtic. Els drets en el període d'entreguerres. Els drets després de 1945.

6. El procés de positivació.

La configuració de la conducta com a dret; del reconeixement conjuntural a la definició del contingut essencial. Les declaracions de drets i el seu nivell d'eficàcia jurídica. Les tècniques de regulació jurídica.

7. La juridificació i els sistemes de garanties.

Les grans etapes en l'evolució de les garanties. L'estructura jurídica dels drets i els sistemes de garanties. Les garanties internes. La protecció internacional.

III. ELS DRETS A LA CONSTITUCIÓ DE 1978

3.

4.

8. Sistematica dels drets a la Constitució.

L'estructura del Títol I. Altres drets reconeguts a la Constitució. Els efectes de la diversa inserció dins el text constitucional. La qualificació de "dret fonamental".

9. Les garanties generals.

L'efectivitat immediata i directa. L'estructura constitucional: la reserva de llei i la rigidesa constitucional. Els valors i principis constitucionals. El principi d'igualtat i la seva "vis expansiva". El respecte al contingut essencial del dret.

10. Les garanties específiques.

Com a drets públics subjectius. Protecció judicial ordinària i emparament constitucional. Com a garanties institucionals, en especial el "Defensor del Pueblo" i òrgans afins. Com a determinacions de finalitats de l'Estat.

11. Les limitacions dels drets.

Garanties i suspensió dels drets. Els estats excepcionals. La suspensió individual.

12. Els drets dels ciutadans i les Comunitats Autònombes.

La regulació dins dels Estatuts d'Autonomia. La reserva estatal entorn dels drets fonamentals i la regulació de les condicions bàsiques. Les possibilitats d'acció de les Comunitats Autònombes.

IV. LA LLIBERTAT D'EXPRESSIÓ I EL DRET A LA INFORMACIÓ

13. L'article 20 de la Constitució.

La seva estructura i àmbit funcional. Anàlisi de les garanties generals i específiques. Les limitacions i el règim de suspensió.

14. La llibertat d'expressió.

Manifestacions: connexió amb la llibertat de pensament, la llibertat d'ensenyament, la llibertat de producció i creació literària, llibertat de càtedra. Condicions d'exercici: la lliure expressió i difusió. Mitjans: de comunicació oral, escrits, audio-visuales, etc.

15. La llibertat d'informació.

El dret a cercar informació. La protecció entorn de la veritat informativa. Els secrets oficials. El dret de rectificació.

16. Els mitjans de comunicació audiovisuals a la Llei de Telecomunicació i l'Estatut de RTVE. Les televisions dites "autonòmiques" i "privades".

17. El règim jurídic de la premsa i mitjans de comunicació escrits.

18. La regulació de la professió periodística: Associacions i col·legis professionals. Clàusula de conciència i secret professional. L'autoregulació de la professió. La propietat intel·lectual del treball periodístic.

V. ESTUDI DE SENTÈNCIES DEL TRIBUNAL CONSTITUCIONAL REFERENTS ALS DRETS JURISDICCIONALS DE L'ARTICLE 20 DE LA CONSTITUCIÓ ESPANYOLA

TEXTOS LEGALS

- Constitució Espanyola
- Estatut d'Autonomia de Catalunya
- Recopilacions legislatives
 - Legislació bàsica de Dret de la Informació. Tecnos.
 - Legislació bàsica de Ràdio i Televisió. Tecnos.

BIBLIOGRAFIA

DE OTTO, I. Derecho Constitucional: sistema de fuentes, Ed. Ariel, 1987.

PEREZ ROYO, J. Las fuentes del derecho, Ed. Tecnos. Temas clave de la Constitución Española.

ALONSO SANTAMARIA, J., Fundamentos de Derecho administrativo, Editorial Centro de Estudios Ramon Areces, 1988.

GARCIA DE ENTERRIA, E. y FERNANDEZ, T.R., Curso de Derecho administrativo, Ed. Civitas, Madrid, 1981.

AJÁ, F., et alii: El sistema jurídico de las Comunidades Autónomas. Madrid, Tecnos, 1985.

Nueva enciclopedia jurídica. F. Seix editor: Tomo XIX (1989) "Poder Judicial", págs. 872 a 897, M. Victoria Berzosa Francos, Tomo XVI "Ministerio Fiscal".

ANDRES IBÁÑEZ y Perfecto MOVILLA ALVAREZ, Claudio, El poder judicial, Ed. Tecnos, 1986, Temas clave de la Constitución Española. En especial para el Ministerio Fiscal, págs 377 a 413.

DE OTTO, I. Estudios sobre el Poder Judicial, Ministerio de Justicia, Secretaría General Técnica, Centro de Publicaciones, Madrid, 1989, págs. 17 a 64 y 171 a 177.

ALVAREZ CONDE, E. El régimen político español, Ed. Tecnos, 1990.

PEREZ ROYO, J., Tribunal Constitucional y división de poderes, Ed. Tecnos, 1988, Temas clave de la Constitución española.

CASCAJO CASTRO, J.L. y GIMENO SENDRA, V., El recurso de amparo, Ed. Tecnos, 1988, Temas clave de la Constitución española.

APARICIO, M.A.: Introducción al sistema político y constitucional español. Barcelona, Ariel, ed. aumentada, 1983.

PEREZ LUÑO, A., Los derechos fundamentales, Ed. Tecnos, 1984, Temas clave de la Constitución española.

TORRES DEL MORAL, A. Principios de Derecho Constitucional Español, Atomo Ediciones, Madrid, 1985.

CRUZ VILLALÓN, P.: Estado excepcionales y suspensión de garantías. Madrid, Tecnos, 1984.

CARRILLO, M.: Los Límites a la libertad de prensa en la Constitución Española de 1978. Barcelona, PPU, 1987.

MUÑOZ MACHADO, S., Libertad de prensa y procesos por difamación, Ed. Ariel, 1988.

Libertad de expresión y medios de comunicación. Poder Judicial. Número especial XIII. Consejo General del Poder Judicial. Madrid 1990.

AGUILERA FERNÁNDEZ, A.: La libertad de expresión del ciudadano y la libertad de prensa o información (posibilidades y límites constitucionales). Granada, Ed. Comares 1990.

HERRERO TEJEDOR, F.: Honor, intimidad y propia imagen. Ed. Colex 1990.

ROMERO COLOMA, A.M.: Derecho a la intimidad, a la información y proceso penal. Ed. Colex 1987.

ROYO JARA, J.: La protección del derecho a la propia imagen (factores y personas de notoriedad pública según ley de 5 de mayo de 1982). Ed. Colex 1987.

COROMINAS, M.: Models de ràdio als països occidentals. Evolució i perspectives. Centre d'investigació de la comunicació. Generalitat de Catalunya.

BASTIDA, F.: La libertad de antena. El derecho a crear televisión. Ed. Ariel Derecho 1990.

B. ACOSTA ESTEVEZ, J.: Perfiles de la Ley General de Publicidad. Promociones y publicaciones universitarias SA (PPU). Barcelona 1990.

GARCÍA LLOVET, E.: El régimen jurídico de la radiodifusión. Ed. Marcial Pons, ediciones jurídicas SA. Madrid 1991.

FERNÁNDEZ MIRANDA CAMPOAMOR, A.: El secreto profesional de los informadores. Ed. Tecnos. Temas clave de la Constitución Española 1990.

A más, s'aportarà en cada un dels temes del programa la bibliografía específica.

AVALUACIÓ

- Dos exàmens parciais i un treball (aquest darrer té com objecte arrodonir la nota final). El tema del treball el fixarà el professor.
- Per als qui no superin els dos parciais, o bé no s'hi hagin presentat UN EXAMEN FINAL DE LA TOTALITAT DE L'ASSIGNATURA. (Si presenten un treball aquest tindrà la mateixa finalitat que l'assenyalada abans).
- UN EXAMEN FINAL AL SETEMBRE DE TOTA L'ASSIGNATURA.